

U.G. 5th Semester Examination - 2020

SANSKRIT

Course Code: BSNSDSRT1&2 [DSE 1&2]

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

This question papers contains both DSE 1 & 2.

Students are thereby instructed to answer DSE paper out of these two (DSE 1 & DSE 2) as he/she opted for.

Course Title: Sanskrit Linguistics संस्कृतभाषातत्त्वम्

Course Code: BSNSDSRT1 (DSE-1)

1. अधोलिखितेषु पञ्चदशप्रश्नेषु केवलं दशप्रश्नाः समाधेयाः सुरगिरा नागरीलिप्या च : 1×10=10
 - क) विचारविनिमयस्य साधनं किमस्ति?
 - ख) भारत-इउरोपयोः संमिश्रितभाषापरिवारस्य नाम किम्?
 - ग) 'अ'-कारस्य उच्चारणस्थानं कुत्र भवति?
 - घ) 'भाषा'-शब्दः कस्मात् धातुतः निष्पन्नं भवति?
 - ङ) स्वरितस्य लक्षणं किम्?
 - च) कति आभ्यन्तरप्रयत्नाः सन्ति?
 - छ) आमेनीया भाषा कस्य परिवारस्य भाषा?
 - ज) 'केन्तुम्' वर्गे कति भाषापरिवारः विद्यते?
 - झ) एकं प्रख्यातं भाषा-वैज्ञानिकस्य नाम लिखतु।
 - ञ) कस्य भाषापरिवारस्य सर्वाधिकाः प्रयोक्तारः सन्ति?

- ट) ग्रासमन-मते 'बभार' इत्यस्य मूलरूपं किमासीत्?
 - ठ) _____ योगात्मकभाषा अस्ति (हिन्दी/तुर्की)। रिक्तस्थानं पूर्यतु।
 - ड) कस्मिन् वेदाङ्गे ध्वनिविज्ञानस्य विवेचना दरीदृश्यते?
 - ढ) 'संस्कृतम्'—कस्य परिवारस्य मुख्या भाषाऽस्ति?
 - ण) 'अवेस्ता' कस्य देशस्य भाषा अस्ति?
2. निम्नलिखितेषु अष्टप्रश्नेषु केवलं पञ्चप्रश्नाः सुरगिरा नागरीलिप्या च समाधेयाः : 2×5=10
 - क) तुलनात्मक-भाषाविज्ञानस्य जनकः कः?
 - ख) भाषाविज्ञानस्य कति अङ्गानि सन्ति? नामानि कानि?
 - ग) महाप्राणवर्णाः के?
 - घ) भाषाविज्ञानस्य कति शाखाः सन्ति? काश्च ताः?
 - ङ) ग्रीमसूत्रं लिख्यताम्।
 - च) भाषायाः प्रमुख-वर्गीकरणाधारः कतिविधः, के च ते?
 - छ) अर्थपरिवर्तनस्य कारणं किमस्ति?
 - ज) वर्णविपर्ययस्य संज्ञा लिख्यताम्।
 3. अधः प्रदत्तः यत्काञ्चित् प्रश्नद्वयं व्याख्यायताम् : 5×2=10
 - क) संस्कृतभाषाया इन्दो-यूरोपीय-अपश्रुतिः।
 - ख) ग्रासमननियमः।
 - ग) भारोपीयपरिवारस्य महत्वम्।
 4. निम्नप्रदत्तप्रश्नानां कस्यापि एकस्य उत्तरं प्रदेयम् : 10×1=10
 - क) भारतीयार्यभाषायाम् आर्येतरभाषायाः प्रभावः वर्णनीयः।
 - ख) ध्वनिपरिवर्तनस्य कारणानि विचारयन्ताम्।
 - ग) विश्वभाषायाः पारिवारिक-वर्गीकरणमवलम्ब्य आलोच्यताम्।

Course Title: Art of Balanced Living

Course Code: BSNSDRT2 (DSE-2)

1. নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যে-কোনো দশটি প্রশ্নের উত্তর অতিসংক্ষেপে দাও : $1 \times 10 = 10$
- উপনিষদ্ বলতে বেদের কোন্ ভাগকে বোঝায়?
 - আকারে বৃহত্তম উপনিষদ্ কোনটি?
 - ‘মৈত্রী-যাজ্ঞবল্ক্য’—আখ্যানটি কোন্ উপনিষদের অন্তর্গত?
 - বৃহদারণ্যকোপনিষদের আলোচ্য বিষয়টি কি?
 - ‘যোগসূত্র’ গ্রন্থটির রচয়িতা কে?
 - যোগসূত্রে ক’টি পাদ আছে?
 - স্বাধ্যায় কি?
 - ধারণা কাকে বলে?
 - গীতাতে ‘কেশব’ কাকে বলা হয়েছে?
 - ‘শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা’-এর রচয়িতা কে?
 - গীতার কোন্ অধ্যায়ের নাম জ্ঞানযোগ?
 - গীতার ষষ্ঠ অধ্যায়ের নাম কি?
 - গীতায় উল্লিখিত অর্জুনের অপর একটি নাম লেখ।
 - ক’টি কর্মেন্দ্রিয় আছে?
 - প্রাণায়াম কি?
2. নীচের পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর সংক্ষেপে দাও : $2 \times 5 = 10$
- ‘বৈরাগ্য’ কি?
 - ‘অভ্যাস’ বলতে কি বোঝায়?

- ‘শ্রবণ’ কি?
- ‘বৃহদারণ্যকোপনিষদ্’ কোন্ বেদের উপনিষদ্? এর ক’টি অধ্যায় আছে?
- যাজ্ঞবল্ক্যের ক’জন পত্নী? তাঁদের নাম কি?
- প্রত্যাহার বলতে কি বোঝায়?
- যোগসূত্রানুযায়ী চিত্তবৃত্তি কি?
- শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা কোন্ গ্রন্থের অংশবিশেষ? এতে ক’টি যোগ আছে?

3. যে-কোনো দু’টি প্রশ্নের উত্তর দাও : $5 \times 2 = 10$
- ছাত্রজীবনে যোগের গুরুত্ব কতখানি তা আলোচনা কর।
 - টীকা লেখ : ইহলোক-পরলোক
 - টীকা লেখ : ভক্তিযোগ
4. যে-কোনো একটি প্রশ্নের উত্তর দাও : $10 \times 1 = 10$
- বৃহদারণ্যকোপনিষদ্ অনুসারে ‘যাজ্ঞবল্ক্য-মৈত্রীর’ উপদেশমূলক কথোপকথনের একটি সংক্ষিপ্ত বর্ণনা দাও।
 - ‘অষ্টাঙ্গযোগ’ অবলম্বনে একটি সংক্ষিপ্ত টীকা লেখ।
 - ‘যোগ’ বলতে কি বোঝায়? গীতার কোন্ অধ্যায়টি কর্মযোগ নামে খ্যাত? ‘কর্মযোগ’ অনুসারে কর্মের গুরুত্ব বর্ণনা কর।